

קדושת מקומות מסוימים, כך הרבה מאוד אנשים אינם מקבלים או אינם מבינים מהי מנוחה, לא כל שכן קדושת הזמן: הוכחה פשוטה לכך הם כל אלה, שלוקחים איתם את עבודתם הביתה. בעבורם, חופשה היא זמן השתלמות, זמן לימוד; לילה הוא זמן עבודה נוספת, כי איך אפשר בלי שתי משרות? שבת הוא זמן קניות ונסיעות. התוצאה: רוב האנשים אינם נחים ופריזון העבודה, כמו גם יעילות הלימודים של התלמידים והסטודנטים, ירודים בישראל לעומת רוב המדינות הנתפסות כמתקדמות. אזרחי ישראל עובדים יותר זמן ויעילים הרבה פחות, כי הם לחוצים להספיק עוד ועוד, אינם מעיזים להיעזר באחרים כי אינם סומכים עליהם, ואינם מעיזים לנוח ולשבות. אני זוכר: הייתי שם, גם כפועל כפיים, גם כסטודנט, גם כפקיד, גם כמורה, גם כעובד בתעשיית המידע וגם כמנהל. בכל תפקידי, שמתי לב לניגוד ("פרדוקס") בין מנוחה קצובה לבין פריזון והספק: אם לא הקצבתי זמן למנוחה, לא הספקתי, ולהיפך.

ובכן, בקשתי היא פשוטה בניסוח: אנא עזור לי לקבל את החירות לבחור את הזמן המתאים לנשמתי, עזור לי להחזיר את ממד הזמן המקודש בחיי, כדי שתהיה לי אפשרות לצבור כוחות ולהתנהג ביעילות. עזור לי להגדיר ממד זמן "ישראלי" אחיד. תן לי להיות גאה בירושת אבותי ולכן להתחיל את מנין השנים החל מיציאת מצרים, זו שחלקנו מזכירים כל יום... לשווא בינתיים.

איך נראה לוח שנה היום?

נראה, שעלי לתאר את מצב הדברים היום על מוזרותו. למיטב הבנתי מבחינת החוק, התאריך הרשמי בישראל הוא התאריך של גלות בבל⁸, עם מנין השנים החל מ"בריאת העולם"⁹, וזה באותיות של הגימטרייה: "באב ה'תשע"ח. בנוסף, הותר לרשום את התאריך הנוצרי-גרגוריאני, הנקרא בחוק "לועזי".

בעיני, מצב זה אינו הגיוני ואינו נכון, מכמה טעמים, ובעיקר כי בכל לוחות השנה של היום, המצב חסר כל הגיון פנימי ובוודאי אינו אחיד: אין לוח "חילוני" דומה ללוח "דתי" – ואנחנו עם אחד במדינה קטנה אחת?

- מניית הימים בשבוע הוא מספר סדרתי ככתוב בתורה (באותיות!), אולם מבטאים לעיתים מספרו הסידורי של היום (יום רביעי), לעיתים את האות עצמה (יום ד').
- גם השבוע הוא על פי התורה – מתחיל ביום ראשון וגומר ביום שבת. אגב, איני מבין כלל למה חילונים משתמשים במונח "שבוע", שהוא כולו מהתורה.
- אבל החודש? אין שיטה אחידה מקובלת על כל העם בארץ:

אצל החילונים, החודש הוא נוצרי-קתולי, מאומץ מאלילים רומיים: ינואר¹⁰ וכן הלאה עד אוגוסט¹¹ ובהמשך שיטה מספרית¹². כמובן, בלשון מלוקקת אומרים "חודש לועזי" ולא

⁸ בפסקה 8 של חוק הלאום כתוב "יהודי" והכוונה היא לתאריכים לפרט של התלמוד הבבלי.

⁹ כלומר בגרסה אחרת, בריאת הנשמות. למען האמת ההיסטורית, תחילת העיור בארץ (עם חריגים קדומים יותר).

¹⁰ על שם אליל המלחמה והשלום הדו-פרצופי ינוס. למקדשו היו שתי דלתות מנוגדות (לכל מקדש אחר היתה רק דלת אחת).

¹¹ על שם הקיסר הרומי השני, שזכה להאלהה.

¹² ספטמבר = 7, אוקטובר = 8, נובמבר = 9 וכן הלאה. ויש לשים לב לכך, שלפי הדת הרומית, ספטמבר היה באמת החודש השביעי, כי השנה הרומית החלה ב-1 במרס, תחילת האביב במרכז איטליה. בכלל, השנה הרומית כללה רק 10 חודשים או 304 ימים ונוסף לה "חורף" בעל אורך משתנה. היום, אנו מחשבים את ספטמבר כחודש התשיעי, על פי ראש השנה הנוצרי-גרגוריאני.

"נוצרי" – סוג של שקר מקובל על הכל. לחודשים הנוצריים מוסיפים ציון שמות שני החודשים של יהודי בבל¹³ (למשל: שבט-אדר).

אצל הדתיים, לוח השנה הוא לפי חודשי בבל¹⁴, להם מוסיפים שמות החודשים הרומיים, שהכנסיה אימצה.

לכך יש להוסיף לוחות שנה של הכתות הנוצריות השונות¹⁵ וגם הלוח המוסלמי או הלוחות של הדתות הנוספות הקיימות בארץ (דרוזית, בהאית ועוד), שאין לי עניין בהם כאן, הגם שאינם "חוקיים" בארץ.

- מנין השנים גם הוא חסר כל אחידות או היגיון פנימי בלוחות הנפוצים היום: אצל רובנו, השנים הן לפי הלוח הכנסייתי קתולי. רק מיעוט משתמש במניין השנים מאז "בריאת העולם", שאינו קשור כלל לעם ישראל¹⁶. לפי זה נראה כי הרבנות הראשית עוד לא השכיחה לחשוב במונחים של ממלכתיות מדינית ונשארה תקועה בטיפול בקהילות פרטניות גלותיות.

וכך שנת הלימודים היא אמנם פחות או יותר חופפת לשנת 5778 ליהודי בבל על פי הגדרת הרבנות הראשית, אבל היא נקראת במשרד החינוך 2017-2018. אין שום זכר להיותנו עם בלוחות השנה של היום בארץ. אנחנו מדברים בעברית, השפה של התורה, בארץ המובטחת בתורה ואצל נביאינו, אך זמננו אינו קשור אליהם. אנחנו מזכירים את יציאת המצרים בתפילותינו ולא בחיינו¹⁷.

כיהודים, למה נתעקש למנות את השנים על פי תאריך, שנקבע כיום המילה של ישו? כיהודים, למה השכלנו למספר את ימי השבוע, אולם נשארנו עם שמות אלילים לחודשים? כישראלים בארץ, למה נתעקש למנות את חודשי השנה דווקא על פי אלילי בבל עברו? כבני זמננו, למה נתעקש לרשום מספרים באותיות, ועוד בשתי שיטות חישוב שונות?

דיון

הבנת כבר שאני מאמין באלוהי ישראל ובתורתו וגם, שאני לא ממש נגרר אחר הממסד. אם בתורת משה כתוב ש"החודש הזה לכם ראש חודשים; ראשון הוא לכם לחודשי השנה" – למה לי לשנות ולקרוא לו בשם של אלילי בבל או אליל רומי? ומעניין להיזכר שבתפילותנו אנחנו מזכירים "יצום החמישי וצום השביעי" ולא מדברים על "יצום אב וצום תשרי", ובוודאי לא על "יצום

¹³ האמת שלפני שמות החודשים הבבליים, גם בישראל נתנו שמות לחודשים, כפי שמעיד לוח גזר – אלא שרק שמונה שמות ניתנו (או נשארו). לוח גזר אינו שלם.

¹⁴ תשרי על שם האליל תשרין, תמוז על שם האליל בעל שם זהה, וכך רוב שמות החודשים שהיו רווחים בבבל בזמן גלות עמנו שם; ולכל אליל תכונות, מאפיינים יחודיים, דמות, פסל, פולחן ואלילים עליונים המולידים אותם. לפעמים גם אלילים יריבים הממיתים אותם.

¹⁵ הלוח הנוצרי אורתודוקסי שונה קצת מהלוח הקתולי.

¹⁶ לכלל ישראל, התלמוד משתמש במונח "למלכות" כאמור, כאשר כל אחד מכיר את שושלות המלכים ומתיחס לשנות המלוכה של כל מלך ומלך. ואילו כוונת התורה היא למנות את השנים מיציאת מצרים, כמובע בסוף ספר שמות.

¹⁷ בדיוק כפי שמברכים "להתעטף בציצית" ובדורות האחרונים, מייד אחרי אמירת הברכה, רובנו מקפלים את הטלית על הכתפיים, כדי שיהיה נוח ולא יפריע בתנועותינו.

יולי/אוגוסט וצום ספטמבר/אוקטובר". אם תפילתנו עקבית עם תורתנו, למה ביום-יום אחרי התפילה נתנהג אחרת?

עוד יותר מוזר הוא הנוהג העכשווי לכתוב את המספרים באותיות. נוהג זה היה מובן ונכון בזמן כתיבת התלמוד, לפני שהערבים הביאו את הספרות למקומות בהם גרו יהודים בשרידי האימפריה הרומית: הוא אפשר לסופרים לכתוב מהר יותר מאשר איות מלא; הוא היה נכון לפני המצאת הדפוס. שיטת כתיבה מהירה היתה פשוט רווח עצום ומוצדק. אולם הנוהג נהיה הרבה פחות נכון עם אימוץ הדפוס בין היהודים, במיוחד כי הספרות היו ידועות אז לכולם. אמנם מנהג הוא מנהג, מסורת לא משנים וכדומה. אלה כמובן תירוצים כאשר נזכרים בסיבה של צורת כתיבה זו. הרבה יותר גרוע מכך הוא הנוהג הדי נפוץ היום לקרוא את האותיות כלשונם ולא כערכם. בעיני, הוא פשוט ביזיון, הממחיש שהקורא אינו מבין לעומקו את הכתוב. למה לי להגיד "דלד אמות"? אני יודע שיד' שווה 4!

אם כן בעיני, לוח שנה ישראלי יראה כך:

חודש רביעי						
יום ראשון	יום שני	יום שלישי	יום רביעי	יום חמישי	יום שישי	יום שבת
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18 צום (נדחה)	וכן הלאה					

וודאי יהיה מי שירצה להדפיס לוחות שנה עם שילוב של שיטות ודתות שונות – יבורכו ויצליחו גם.

קיימת בלוח השנה נקודה אחרת, לדעתי לב דברי הנוכחיים. ממתי מתחילים למנות את השנים? האם מהולדת ישו, מבריאת העולם, או מיציאת מצרים והפיכתנו לעם? אני מניח שתשובתי כבר ברורה לך: בוודאי מיציאת מצרים, השנה לפני 3335 שנים ובעוד כמה ימים – 3336 שנים. תשובתי זו לא היתה זהה לפני מאה שנה, לפני שמדינת ישראל קמה. ואולם, היום אומות העולם מכירות במדינתנו – טוב, למעט המסכנים שעדיין מדברים וכותבים על "ישות ציונית" או המכנים את חבל יהודה "שטח".

אלא שאנחנו עצמנו עוד לא מכירים ממש במדינתנו ובבירתנו. העם היושב בציון כן מכיר ואינו מתבלבל; ... אבל מרכזי החברות הפיננסיות הגדולות, הנהלות רוב משרדי הממשלה וכדומה יושבים בתל-אביב ולא בירושלים, נכון? ואנחנו מונים את השנים החל משני אירועים לא ממש ברורים ובוודאי לא שייכים לבני ישראל: אין היסטוריון היום, שטוען כי ישו נולד דווקא בשנת 0 למניינם; פשוט אין, כולל היסטוריון כנסייתי "שרוף". גם אינני מכיר רב, שמוכן להישבע שנשמות שוכני עולמנו נבראו רק לפני 5782 שנים ומאז מסתובבות בעולם תוך החלפת גוף מדי גלגול, אלא אם לא שמע מילה אחת של מדע או ארכיאולוגיה¹⁸. למען האמת, התחלת מניין השנים החל

¹⁸ איני מבין איך אפשר לטעון שמיד אחרי שאלוהינו ברא את עולמנו וקבע שבע פעמים "כי טוב", מיד הוא אמור להפר את כללי הטבע שזה עתה נבראו – כללי יצירת האבנים ושחיקתן לחול, למשל – רק כדי לדחוס את ששת "ימי" בראשית לימים בני 24 שעות של ימינו. והלא ידוע שהימים מתארכים בערך בשעה כל אלפיים שנה. לצרכי זה, אם אותו רב או אברך מאמין בבריאה, איך הוא יכול להאמין בגלגול נשמות? אני מתקשה כאן ונראה לי שאמונה אחת סותרת את השנייה; ואפשר למצוא סימוכין לתפיסתי בפסוקים "ואלה ימי שני חיי

מבריאת עולם מרחיקה את אלוהינו מעמו. לעומת זאת, התחלת המיניין מיציאת מצריים מקבעת את מעמד אלוהינו בהיסטוריה שלנו והופכת את אלוהינו ל"שחקן" מיידי וקרוב: מה עדיף?¹⁹

יתר על כן, השיטה של הגמטריה פשוט אינה סבירה – ולכן אינה מקובלת על אף אחד בשלמותה! אני מתכוון לכך ש"הסימן הקטן" אינו נכתב ואינו נהגה, כמובן. כי השיטה אינה עקבית והיא דורשת שתי שיטות חישוב שונות בתוך אותו ערך: ה' על פי מיקומו כאילו מדובר בספרה בשיטה פוזיציונית²⁰, אבל ערך שאר האותיות מסוכם, ואז מצמידים את שתי התוצאות. שילוב של שתי שיטות כתיבה ושתי שיטות חישוב במספר אחד אינו נכון, ללא כל חשיבות בשום דבר אחר. על כן, מזניחים את ה"סימן הקטן". אגב, לא כל כך נוח לערוך חישובים באותיות... הרמב"ם נולד לפני 883 שנים, זאת אומרת לפי שיטת הרבנות, הוא נולד בשנת...? ואולם, אם מניין השנים הוא מספר החל מיסוד עמנו ביציאת מצריים, בספרות, אין כל קושי לחשב.

גם הגיוני מבחינה לאומית להתייחס לאירוע ששינה את ההיסטוריה מבחינתנו, ולא אגזים אם אומר, אירוע ששינה את היסטוריית העולם, ולו בגלל שאז ושם במעמד הר סיני, אלוהינו נתן לנו את האלף-בית בו לוחות הברית נכתבו, שיטת כתב שכל העולם משתמש בה היום, אך שלנו היא בראשונה²¹ ומאז אנחנו "עם הספר"²².

בנוסף, קיים גם העניין הפעוט של גאווה לאומית. אנחנו אומרים לאויבינו שאנחנו עם סגולה, אבל מחשבים את השנים... ובכן שוב, איך? מרגע שחשוב לנו? אני חוזר ומבקש למנות את השנים החל מיציאת מצריים, מיסוד עמנו, מה גם שאירוע זה ניתן לחישוב ולא נתון להחלטה שרירותית או שנויה במחלוקת כבריאת העולם²³. ועוד נושא קשור לגאווה הלאומית: כאשר נמנה את השנים החל מלפני 3335 שנים, לא הנוצרים ולא המוסלמים יוכלו להמשיך ולפרסם את הבדיה, לפיה אלוהינו אינו קיים יותר וגם אנחנו "משהו" השייך לעבר, כי הם ודתם יותר מעודכנים ונכונים. במספר קטן אחד, נכריז כל יום ששאר הדתות הנחשבות מונותיאיסטיות בטעות יסודן, ומבוססות על יהירות מופרזות של ראשיהן. כאשר אני מכריז שהתאריך של יום כתיבת פסקה זו הוא 19 לחודש 1 בשנת 3333, אני מכריז שאלוהי ישראל קיים והוא נאמן להבטחותיו, וגם נביאיו היו נביאי אמת; לכן כל המעליזים על ישראל אינם צודקים כאשר הם חושבים שהם "ישראל האמיתית" ואנחנו שריד שיש לבזות או למחוק כפי שמוחקים טעות במחברת תלמיד. וגם להיפך: כל עוד איני מכריז תאריך כך, אני עצמי מבטל את הגאולה שאני חווה, אני כאילו אומר שאני עדיין בגלות, שמדינת ישראל אינה אמיתית, שהיא לא בזמן הנכון. אני למעשה אומר, שהשואה

אברהם, אשר חי: מאה שנה ושבעים שנה וחמש שנים" או "ויזכור כי בשר המה, רוח הולך ולא ישוב". ואולם, לא למדתי מספיק וגם אין זה נושא מכתבי.

19 אגב כך, כשאלוהינו פעיל בהיסטוריה, הדבר מאפשר בחירה: לקבל או לדחות את פועלו. מצידה, בחירה מבטלת את האלימות, כי היא מאפשרת יותר שליטה. היא גם מבטלת במידה רבה את הפחד הטבוע בקיומנו. 20 ערך הספרה מוגדר במיקומו במספר.

21 עדות לכך בכיתוב בדיו על קירות מערות בדרום הר סיני, אשר carbon 14 מתאריך בדיוק לפני 3,335 שנה. אפילו הסינים, כאשר מתקתקים על מקלדת מחשב, משתמשים בשיטה אלפבתית.

22 קשה לי לקבל את התאוריה המדעית של המצאת האלף-בית, לפיה קבוצה של אנשים שעבדו במכרות הנחושת שם וידעו את כתב החרטומים, חיפשו דרך לפשט את הכתב ולכן השתמשו רק בסימנים בעלי הברה אחת. אנשים שיודעים דבר-מה כן מחפשים איך להקל, אלא גם משתמשים בידע שלהם ושמחים להראות לכולם: לימוד קרוא וכתוב הירוגליפים אורך עשרות שנים ואיני מכיר מומחה שמוכן לוותר על כל שנות עמלו ולימודו. ואם תחפשו דוגמא לטענת, ראו מה קרה עם מנועי מכוניות: ממנוע פשוט בתחילה, המנועים היום מסובכים הרבה יותר... (וגם "טובים" יותר). איני מאמין שאי-פעם נחזור למנועים פשוטים.

23 למה שנויה במחלוקת? בגלל ה"ימים" הראשונים לפני בריאת השמש כמובן, וגם בגלל שלזמן אין ערך קבוע. כן, ביוון, הזמן הקדמוני אינו משתנה, הוא מחזורי ואין בריאה, בוודאי לא בריאה מתחדשת ומתמדת כביהדות.

אינה אלא עוד פוגרום רב-ממדים ושלאומות העולם היתה רשות לסרב להכיר במדינתנו. מקומם אותי לחשוב כך, בלתי מתקבל על הדעת לנהוג כך.

על כן, מעבר למניין החודשים בספרות, בקשתי העמוקה, האמיתית ביותר, היא למנות את השנים החל מיציאת מצריים²⁴, משחרור משעבוד האומה החזקה בעת ההיא, ככתוב בתורתנו על ידי מספרים. ודרך אגב, אני זוכר שבתחילת דרכו, עיתון "מקור ראשון" פרסם את התאריך בכותרת בדיוק כבקשתי זו²⁵. לצערי, עיתון זה חדל לעשות כך – איני יודע למה.

לוח השנה הישראלי יחול רק על אזרחי ישראל, הבוחרים בכך, ועליהם בלבד. על כן אני עצמי מבקש את האפשרות החוקית לבחור לנהוג כך, עדיף על ידי תיקון סעיף 8 בחוק הלאום. עלי לחדד נקודה זו: הלוח הישראלי לא יחול על יהודי הגולה, ביניהם גם לא על יהודי ארה"ב, כל עוד הם לא עלו לארץ אבותיהם, כל עוד הם בוחרים להתבולל, כל עוד הם שוללים את קיום ישראל על ידי אימוץ תנועת ה-BDS, כל עוד הם נשבעים נאמנות לארץ מגוריהם, כל עוד הם נוסעים להתפלל שחרית של כיפור במכונתם. אצלנו, ליל הסדר נחוג כרגיל בערב 15 לחודש הראשון, אך בארה"ב או בצרפת השנה, לילות הסדר נחגגו ביום 19 באפריל וביום 20 באפריל... עולמות מקבילים, עם נקודות התייחסות שונות לחלוטין: קביעות רגילה אצלנו, ושם חטוורת מוזרה בעולם המוגדר על ידי שכניהם.

הלוח הישראלי המבוקש – שלנו בארצנו הוא: יש לנו גאווה לאומית; זהו לוח השנה הלאומי שלנו. אנחנו דוברי אמת: לנו אין "נרטיב", לנו יש עובדות. הלוח הישראלי המבוקש גם אינו טעון תיקונים תקופתיים, כי הוא מבוסס על שתי תופעות הטבע הקובעות גם יחד: על השמש ועל הירח, ולא רק על אחת בלבד²⁶.

דבר חשוב לא פחות: הלוח הישראלי אמנם מחזורי, אלא שאין אנחנו מרגישים בכך. כאמור כבר, שנה מסוימת כוללת 12 חודשים, שנה אחרת 13 חודשים: אין בישראל קביעה שרירותית, אין שוויון מלאכותי. המשפט, כמו אורך השנה, תלוי בבחינת מקרה ולא מוגדר בסיסמה, מושכלת ככל שתהיה, מפתה ככל שתהיה²⁷. למה קיימת חשיבות להרגשה שאין מחזוריות? כי זו אחת הדרכים לבטל את אחת הסיבות לדיכאון ולאלימות, ששגרה מחזורית אין סופית גורמת. שוני מבורך, שיגרה תמיד מסוכנת, שוויון הוא רק מקסם שווא מפתה. עובדה פשוטה זו, של דימוי תוך שוני, של חוסר שוויון מוחלט בטבע, הוא המביא רוגע לכל המתבונן בעצים, בגלי הים או בפנים של המון בני אדם: תמיד אותו הדבר ולעולם לא זהה! כך ימינו, כך שנותינו ב"לוח הישראלי".

²⁴ לא רק בתורה, גם בני"ך עצמו ספירת השנים נעשתה החל מיציאת מצרים (אם כי לרוב ספרו שנות שלטון המלכים או השופטים) – למשל רואים בספר מלכים הראשון, בפסוק הראשון של הפרק השישי "וַיְהִי בְשָׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ-מִצְרַיִם בְּשָׁנָה הָרְבִיעִית בְּחֹדֶשׁ זֶה, הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי, לְמִלְכָּה שְׁלֹמֹה, עַל-יִשְׂרָאֵל; [...]". השלמות בניין בית המקדש הראשון היתה שוות ערך בחשיבות משמעותה להקמת אוהל מועד, ונחשב משלים את מיזם בריאת העולם (מבחינת מתן מקום לה' בעולמנו כנגד מתן מקום לאנושות בעולם שה' ברא).

²⁵ כל עוד מאיר עוזיאל עמד בראשו? עד שמחאות רבנים נהיו חזקות מדי?

²⁶ לצרכי זה, מעניין לזכור שכל אחד מהלוחות השונים השימושיים היום בעולם – של הנוצרים ושל המוסלמים – והטוענים שניהם לכתר העולמי - מבוססים כל אחד על גורם שמימי אחד בלבד, אבל אחר. גם חשוב לשים לב, שהשיטה הנוצרית מבקשת להישאר קרובה לשיטה היהודית ולטבע על ידי תיקונים, ואילו השיטה המוסלמית מנותקת ולא ממש קשורה לשורשיה ולטבע (ראה "השלמות היסטוריות קטנות").

²⁷ דרך אגב, הרבה עובדים המשתכרים שכר מינימום ישמחו לקבל "משכורת 13" גם הם מדי פעם!

תורת ישראל אינה מתרשמת לטובה מקביעות שרירותיות, היא מעדיפה תמיד לבחון כל נושא ואף לחרוג מהמקובל²⁸, להיות "מעבר", "כנגד"²⁹. קצת כמו כל צעיפי העולם³⁰, שצורתם מלבנית; אלא שלצעיף היהודי חובה שיצמידו לו ציציות, ועוד עם פתיל תכלת. זאת אומרת, כל אומות העולם נשארות בתוך המסגרות שלהן ללא רמז של אפשרות מפלט³¹, ואילו יהודים מחויבים במצוות הציציות, המלמדת להתפרץ אל מחוץ למסגרת הכולאת אותם כביכול, אבל עם כיוון ברור: אל הנשגב, הקדוש, המוסרי. מבחינת "שבור עול הגוים מעלינו והוליכנו קוממיות לארצנו". יציאה מהשגרה היא כמובן אחד משיעורי יציאת מצרים, יחד עם הפיתוי הרגעי לחזור אליה ואל שגרתה המשמימה וההרסנית.

האם הכל פשוט?

אפשר לדמיין כמה התנגדויות: הנימוק העיקרי נגד קבלת בקשתי יכול להיות הפחד משינוי³². גם תפיסה שגויה עשויה להרגיש נוחה למרות ומפני חשש זה. גם לא טוב להיות שונים מכל העמים: שגור לומר שאנחנו חיים כ"כפר גלובלי".

פקידי משרד החוץ, כולם מלומדים אגב, יצטרכו להתמודד עם שני לוחות שנה שונים: הישראלי והגרגוריאני. למה לסבך? לא עדיף לוותר על שלנו ולעשות ככל העמים³³? גם פקידי הבנקים העוסקים ביבוא או יצוא, או של חברות בינלאומיות, יגידו כך. חברות תעופה או ספנות, להן אחידות זמנים ותאריכים נחוצה מאוד, עשויות להתנגד גם הן, אך יתכן שבפשטות ימשיכו להשתמש בלוח הגרגוריאני ובמספר שעונים כהיום לחלק הבינלאומי של פעילותן. אפילו לעוקבים אחרי תהפוכות "המונדיאל" המצב הנוכחי, של עדיפות השימוש בלוח הנוצרי-קתולי מוביל, נוח.

לימדונו בבית הספר שבשנה יש 12 חודשים ולא יותר. מה, מורינו טעו? בוודאי שלא! מה פתאום חודש 13? כל תוכניות המחשבים יחשבו חודש 13 כטעות. נצטרך המון שעות תכנות כדי לתקן... וזה יעלה המון!³⁴. השעונים, המחשבים, הטלפונים וכדומה אינם יכולים להתמודד עם לוח שונה מזה הקבוע ב-ISO 8601, שמקבע את השיטה הגרגוריאנית... ושכח את תיקוני האפיפורים ולא החשיב כחוקיים את הלוחות של עמים ודתות שונים³⁵. אין טיעון זה נכון לכל המערכות המחשבים דרך אגב, כי מחשבי Apple מזמן כוללים לוח שנה "עברי" מובנה בתוך מערכת ההפעלה שלה, אודות למפתח הישראלי חבר בצוות הפיתוח של גרסה 7 של מערכת זו. מסיבה זאת, מערכות הפעלה של מחשבי חברה זו לא יזדקקו לעדכון, כאשר נאמץ לוח ישראלי³⁶.

²⁸ שיעור בנות צלופחד (ראה מאמר בעניין זה).

²⁹ "כנגד" כלל אינה מילה נרדפת ל"נגד". "כנגד" מזמין דו-שיח ובסופו החלטה מוסכמת; "נגד" מזמין ריב.

³⁰ ונקרא להם פונציו, טוגה, צ'יטון, של, גבי, טלית או סתם מעיל.

³¹ היום התקבעה האימרה "לצאת מהקופסה".

³² דומה כי רק בתקופת בחירות יש האוהבים לדבר על שינוי כמה דמויות מפורסמות כעל מעלה רצויה, בסגנון המשחק הידוע "זו ממקומך, שאשב אני שם".

³³ האמת היא שהעולם כבר מכיר גם בלוחות המוסלמיים, ההינדיים או הסיניים.

³⁴ טיעון מופרך: מי שצריך לתקן יזדקק לכמה דקות בלבד לכל מערכות הפעלה, אבל כנראה ינסה לגבות סכומי עתק ככל האפשר.

³⁵ איני מבין למה המוסלמים "נלחמים" נגד חוק השבות וחוק הלאום, אבל סובלים בהסכמה את ISO 8601.

³⁶ אבל כן יזדקק לתיקון בשנת 2200.

ואולם חשוב להגיד, כי מנין תאריכים מאז בריאת העולם וכתובה באותיות נלמד מאבותינו ואין לשנות מנהג, בוודאי מנהג בן 1,600 שנה³⁷: מאז תנורו של עכנאי³⁸, חשיבותו וקדושת התלמוד הבבלי עולה על קדושת תורת משה ואמת הרבנות חזקה מאמת שמו יתברך. ובכן, אנו חיים כבר הרחק מהתקופה החקלאית, מעבר לתקופה התעשייתית ומנהגינו שונים מאלה של אבותינו – ובוודאי תפיסת הזמן שלנו שונה משלהם: לא היו להם שעונים כלל, בוודאי לא היו להם שעוני קיץ ושעוני חורף: זמנם התנהל אחרת לחלוטין.

מאז דור הפלגה אחרי הרפתקת מגדל בבל, אין האדם באמת יצור בדיד פרטי, אנחנו יצורים חברתיים והרבה מעמדותינו, זכויותינו וחובותינו מתקבלות עלינו בהתייחס לקבוצת השתייכותנו. רובנו משתייכים ללא עוררין למשפחתנו³⁹, אך לא כולם משתייכים באמת ומעומק נשמתם לקהילה מסוימת בה גרים, או לחברים מהלימודים, לעמיתים בעבודה, לחברים מהשירות, למדינה: חלקנו משתייכים יותר לקהילה רעיונית חוצה גבולות, פוליטית, הגותית או דתית. והאמת היא שאנחנו משתייכים לכמה קהילות בו זמנית ומבקשים הכרה בתוך כל אחת מהן; וכל קהילות השתייכותנו הן תוצאה מבחירתנו החופשית⁴⁰. אם הכן נאפשר בחוק "לוח ישראלי" בספרות, נקבע את תחילת השנה מהחודש הראשון ונגדיר את חופשותינו המחזוריות⁴¹ בהתאם ללוח זה, די ברור כי תתעורר התנגדות עזה לשלושת המהלכים האלה מצד כל סרבני גאולתנו לגווינהם, בהתאם לצו דפוס החשיבה של קהילות השתייכותם. נצטרך לדבר לכל קבוצה בשפתה, כפי שאלוהינו "שכנע" את פרעה רק כאשר הוכיח אותו על פי דתו שלו⁴².

בוודאי יהודי הגולה יתנגדו, כי אז גלותם תובלט ותהיה בלתי נסבלת ובלתי מוצדקת בעידן בו ישראל מוכרת ויהדותה מוכרזת בפועל.

כמעט בטוח, שימצאו בני דת החילונית, שיצעקו "הדתה! הדתה יהודית!" (סליחה, "חרדית") גם אם אין הם מכירים בקשר בין דתנו ללאומנו ובין שני אלה לבין מדינתנו. לדידם של סרבני הגאולה, הדת היהודית פסולה וחייבים למחוק את הלאום מהתעודות, כי מדובר בגזענות⁴³. בעבורם, השבוע הוא תופעה טבעית בדיוק כמו החלוקה של כל שעה לשישים דקות⁴⁴. לא

³⁷ חתימת התלמוד הבבלי.

³⁸ עיין במסכת בבא מציעא בתלמוד הבבלי.

³⁹ למרות שכולנו שמענו על אותם ילדים שאינם "מכירים" בהוריהם, למשל, לרוב לטובת משפחה או מסגרת אחרת. ונמצאים גם הורים המתכחשים לצאצאיהם. אלה נושאים עצובים.

⁴⁰ מאז מהפכת העיור, כל בעל יכולת מנסה לכפות את דעתו ורצונו על כל השאר, בין בכוח, בין מכוח חוקים או דתות. הדמוקרטיה הנובעת מהעידן התעשייתי (והרבה לפני כן ביהדות, למען ההגינות) גורסת אחרת ומבקשת לתת לכלל העם – המוגדר כבעלי שפה אחת, דת אחת וארץ אחת (גם אלפבית יחודי לגבי ישראל לפחות) – להחליט בעצמו. אין לשכוח ש"ההכרזה הכללית על זכויות האדם והאזרח" המקורית (של המהפכה הצרפתית) מדברת באמת בעיקר על זכויות האזרח: רק שתי פסקאות באותה הכרזה דנות בזכויות האדם וכל שאר 15 הפסקאות דנות בזכויות האזרחים בתוך מדינתם. כלומר, אין זכויות אדם מנותקות ממדינה מיוחדת (בעברית ברורה יותר: אין "חוק בינלאומי" על פי הכרזה זו).

⁴¹ שבתות, חגים, חופשות מלימודים ומעבודה.

⁴² הוכחות כוחו ושלטונו של צור ישראל לא עשו על פרעה רושם גם כאשר שריו כן השתכנעו; אסונות לא שכנעו אותו. פרעה הכיר בתבוסתו רק כאשר התברר לו כי אישית אין לו תקומה לחיי נצח על פי דתו שלו – אני מתכוון להשלכות של שקילת הלב של הנפטר לפני האליל אוזיריס ושלילת טכס "פתיחת הפה" של מומיינו (בלעדי טכס זה, פרעה לא יהפוך לאליל), שרק בנו בכורו היה ראוי לבצע: מות כל הבכורות שלל דור שלם של פולחן המתים (זה הפרוש הנכון של "אעשה שפטים באליהם"). סימוכין לדבר זה באמירת המצרים הדוחקים את בני ישראל לצאת מקרבם "כולנו מתים" (להבדיל מ"כולנו עוד נמות").

⁴³ מצד שני, אין בעיה אצל המוסלמים להגדיר את ישראל "dhimmi" (دھیمی) כלומר: נחותים, שחובה להטיל עליהם מסים נוספים ואין להם שיוויון לשליטים האמיתיים עליהם - המוסלמים).

⁴⁴ הרי אנחנו מחשבים לפי השיטה הדצימלית! אז מה פתאום 60? זה לא קשור במקרה לדת השומרית ולאליה?

התרשמתי במיוחד מההיגיון הפנימי של סיסמאותיהם. יתכן שהדרך להציג להם את בקשתי טמון ברגש הגאווה הלאומית: להראות לכל העולם את יחודנו וקדמוניותנו. חלקם גם מתלוננים על חופשות בתי הספר הארוכות: יולי-אוגוסט מצד אחד, וגם רוב חודש תשרי מצד שני ויש להוסיף את תקופות חנוכה, פסח והמועדים הלאומיים. אך אם נציג לוח זמני לימודים על פי הלוח הישראלי, הצורך ההיסטורי של "החופש הגדול" נעלם: אפשר בהחלט לקבוע חצי שנת לימודים החל מהחודש השני ועד החודש השישי כולל⁴⁵ וחצי שני של לימודים החל מהחודש השמיני עד החודש השלושה עשר כולל⁴⁶. פחות בטלה מלימודים מצד אחד, רציפות היגיון בשימוש בלוח מצד שני. זה ההפך מהדעה, זה שחרור מעול תוספות חופשות דתיות על חילונים גמורים. ויש להניח שימצאו אנשים שיעדיפו חופש מלימודים כבמדינת צרפת, זו שבזמנה הצטרכה להמציא את החופש הגדול בחודשים יולי ואוגוסט מטעמים של עזרה לחקלאים בעידן התעשייתי⁴⁷.

ברור כי חרדים יתנגדו, כי רוב רבניהם מתנגדים בשיטתיות לכל יוזמה "ציונית", וכנסת ישראל היא מוסד ציוני⁴⁸. ואולם, גם להם ניתן הסבר הקשור בהזכרת יציאת מצריים והוראות התורה. גם לחרדי שרוף אשר מכיר את התלמוד הבבלי יותר מאשר את תורת משה, הסבר זה אמור לספק.

עזיבת ציון שמות האלילים הבבליים קשה במיוחד מסיבה עצובה: הרי על רוב קברי יקירנו התאריכים חרוטים באותיות עם חודש של אלילי בבל. אישית, ביקשתי מבני לחרוט על קברי כך (בהנחה שימי יגמרו חו"ח ביום כתיבת פסקה זו):

נולד 4.10.1950
נישא ט"ו באב תשל"ד
נפטר 3337.13.25

זאת, כדי להזכיר לצאצאי כי אמנם נולדתי יהודי גלותי והתחתנתי בארץ עם אישה יהודיה נפלאה ז"ל, אך בסוף אני משתייך לעם ישראל בארצו המתחדשת. אגב כך, אני מבקש לשים לב לכיוון הכתיבה של התאריכים: התאריך הישראלי נכתב ונקרא בכיוון המלל, מימין לשמאל, ואין צורך לרשום "הפוך"⁴⁹.

מוסלמים יתנגדו גם הם, כאמור כבר על ידי דוד המלך-המשורר "כִּי-אָמְרוּ אוֹיְבֵי לִי [...] לְאָמֹר, אֲלֵהֶם עֲזָבוּ ; רָדְפוּ וְתַפְּשׂוּהוּ, כִּי-אֵין מִצַּיִל"⁵⁰. קשה להם יהיה לקבל בשוויון נפש את לוח השנה הישראלי כי כאמור אם "פתאום" בני ישראל מזכירים להם שהם קדומים לאסלאם מצד אחד, וכוח ישראל עולה גם פוליטית, גם צבאית, גם כלכלית מצד שני ובנוסף דברי נביאינו וכתבינו מתקבלים כאמיתיים, בעוד כמה פסוקי קוראן והמון פסיקות חדית' "יוכחו" כשגויים ואין ממש טעם לדתם... מצב בלתי נסבל מבחינתם ומלבה שינאה יתרה. אלא שאין להם מה לומר בנושא, כי איננו פוסלים אף אחד ואף דת: אנחנו מדברים על ועם עצמנו. אם שוב יתקוממו ויתפרעו, לצערי

⁴⁵ החודש הראשון כולו חופש, מערב פסח עד יום העצמאות ועד בכלל.

⁴⁶ שוב, בכל החודש השביעי, זה של "חגי תשרי" מערב יום תרועה ועד שמני עצרת ועד בכלל, למורים ולתלמידים חופשה.

⁴⁷ ואנשי כי"ח הביאו את שיטתה לארץ, כי הם היו הראשונים שחינכו מעבר לחינוך היהודי המסורתי של החרד והישיבות.

⁴⁸ מצד שני, הם אינם מוכנים לכנס "סנהדרין", שאני מעדיף לקרוא לו בעברית פשוטה "כנסת ישראל" – איני צריך יונית כדי לתת שם למוסד יהודי מובהק!

⁴⁹ ראה נא מאמר "כיוון קריאת מספרים".

⁵⁰ תהילים 71, 10.

הפתרון היחידי והבלתי נמנע יהיה כנראה עוד מלחמה, בה יפסידו שוב. ואולם נצטרך הפעם לנצח "באמת", על פי תפיסתם שלהם⁵¹. מלחמה אתנו היא מצבם כבר היום: מבחינת המוסלמים לא ישתנה שום דבר והתנגדותם לא משנה לכאן או לשם מעבר לכמות קורבנותיהם. למען האמת, אחרי ההתקוממות הנוספת הזו נגד המציאות, לא תהיה ברירה אמיתית למוסלמי מובס הרוצה לשמור על כבודו, אלא להתגייר או יותר סביר, לברוח מהארץ אל מקום מגורים מסביר פנים כרצונו.

גם הנוצרים יתנגדו, כי גם להם "ברור" שישראל אינה רשאית להתגבר על שפלותה, להזכיר את קדמותה ואת אמתותה העכשווית. אלא שכבר התגברנו בעזרת הקדוש ברוך הוא: בתי הכנסת בישראל מתמלאים, הקיבוצים החילוניים מכשירים את מטבחייהם ופותרים בתי כנסת ומרכזי לימוד משניות ונ"ך; ואילו הכנסיות מתרוקנות ממאמינים, אך במקביל מתמלאות בתיירים. לא יהיה שינוי עובדתי במצב לעומת מה שקיים כבר עכשיו. ואולם תתעורר כנראה תסיסה רבה, גדולה אף מעבר לזו שקמה עם הכרזת *nostra aetate*, שלא כולם קיבלו על עצמם, אפילו בין מסדרי הכמורה הקתוליים, המחויבים לכאורה בציות מוחלט לאפיפיור. בהבנת, הכנסיות השונות תתפוגגנה בקרוב⁵², בדומה לגורל הדתות הרומית או היוונית, שאינן נהוגות עוד.

איני מסוגל לחשוב איך יגיבו מדינות שאין להן סכסוך דתי איתנו, כגון הודו או סין. נראה שהטיעון הנגדי היחיד שהן יכולות להעלות יהיה טיעון של "כפר גלובלי" ואחידות תפיסת הזמן. תשובתנו לטיעון זה פשוטה אך ארוכה: נצטרך להראות להן, שתפיסת הזמן, בכל הזמנים ובכל החברות והתרבויות, היא דתית בלבד, כולל בתקן ISO הקולוניאלי מיסודו. בשתי מדינות ענקיות האלה לא עזבו לחלוטין את לוחות השנה המקוריים שלהם, בכל אופן⁵³. איני חושב שסין או הודו ירצו להיזכר שאפיפיור כלשהו קובע להם את לוחות השנים, במיוחד כאשר יצטרך לתקן אותו בקרוב. ויכול להיות שהסבר זה מתאים גם לחילונים האמיתיים, החכמים⁵⁴. לדעתי, זו תהיה שעת כושר להקריא את פרשת מגדל בבל ולהסביר את משמעותה האמיתית⁵⁵.

ברור מאליו שאימוץ לוח שנה ישראלי כהגדרתו כאן יחייב תיקוני חקיקה די מרובים: בהמון חוקים תאריכים מצויינים (חייבים להגיש דוחות מס הכנסה בתאריכים מפורטים, למשל). אימוץ הלוח הישראלי יתן הזדמנות מצויינת לעדכן את ספרי החוקים, לתקן את העיוותים שהתגלו בהם עם יישומם לאורך הזמן, ובנוסף להפוך כמה "פקודות" ירושות מהשלטון הבריטי לחוקים של הכנסת – נכון, עבודה רבה לחברי הכנסת... בעיני, הגיע הזמן להיות עצמנו ולחדול להישען על היגיון זר!

⁵¹ כלומר, לא רק לנצח בקרב, אלא גם בתודעה – בראש ושראשונה של עצמנו – ולהכריח אותם לשלם לנו פיצויים על כל הנזקים והקורבנות שלנו: מחיר המלחמה חייב להיות מושתת עליהם ועליהם בלבד. ויכול להיות חכם גם להשית את כל הוצאות בניית כוח צה"ל על אויבינו המובסים בכלל ועל מנהיגיהם בפרט.

⁵² כלומר: בתוך כמה עשרות או מאות שנים ספורות לכל היותר.

⁵³ בשתיהן, עדיין חוגגים ראש שנה מסורתי אי-מתי בתחילת האביב, במנותק מלוח השנה הרשמי.

⁵⁴ להבדיל מבני דת החילוניות בעלי סיסמאות לעומתיות בלבד.

⁵⁵ זאת אומרת, די ברור שבאותה עיר אז, כולם דיברו בעזרת אותם המילים, אך לכל אחד היה "נרטיב" אחר ולכן לא הסכימו האחד עם השני ולא הבינו, או לא הסכימו, למה שבני שיחם התכוון.

לסיכום בקשתי בעניין לוח השנה

בספר בראשית, ההחלטה הראשונה של אדם וחווה אחרי קביעת שמות לעצמים, לצמחים ולבעלי החיים, היתה החלטה של אי-ציות לאיסור של יכולת לבחור בין טוב לרע. נראה שהיינו אמורים להישאר במצב בהמה; בחרנו להפוך מסוגלי בחירה והחלטה. זאת אומרת: הבחירה – כלומר, החרות – היא מאפיין אנושי ראשוני מאז יציאת האנושות משלב הציידים-לקטים. מי שאין לו אפשרות לבחור, מי שאינו בוחר ומחליט בעצמו, כנראה אינו בן-אדם על אף תבניתו, אפילו אינו עֶבֶד, שגם הוא חייב לבחור אם להיות נרצע או לחזור להיות בן חורין. שלא כגויים או יהודי הגולה, לנו היהודים-הישראלים ניתנת אפשרות לבחור. הבה נעשה זאת! אני מבקש בזאת לבחור בזמני דתי ודת אבותי. אני מסרב ללכת בתלם, להישאר בקופסה, להיות ככל העמים.

שוב, ממד הזמן אינו נתון לגורל, הגדרתו רצונית-דתית בלבד ואינה "טבעית": על פי חוקים מסוימים, ניתן לקדשו; על פי חוקים אחרים, אין אפשרות לקדושה. אני הקטן חושש, שאם נתעקש לריב על ממד המקום בלבד בלי לקבוע ממד הזמן הציבורי הישראלי, נפסיד גם את שניהם כעבור תקופה קצרה, כפי שתולדות יהודי גלותי שלא שמר את מועדי ישראל נכרתו מעמו.

גם אם עוד לא כינסנו אסיפה מכוננת בכנסת וברבנות גם יחד, איננו עוד אוסף של אנשים פרטים או אוסף קהילות הנלחמות ביניהן על הנהגת העולם היהודי והנהגת הארץ. לשמחתנו כבר עשרות שנים שוב אנחנו עם ממלכתי בארצו ותודה לבורא עולם: הבה נשתמש בלוח השנה שנתן לנו אלוהינו בעת גיבוש עמנו! למדנו בבית הספר להשתמש בספרות כדי להביע ערכים מספריים: הבה נשתמש בספרות חסכוניות!

במוסר, עלינו לבחון כל עניין, כל מצב מחדש, ללא דעות קדומות, ולהחליט על פי המקרה. אני בוחר בלוח זמנים אשר נקי מתיקונים. אני בוחר בכתיבת תאריכים בספרות בהתאם להיגיון הפנימי של כיוון קריאת האותיות. אני בוחר בתורת ישראל. אני שב ומבקש לאפשר לי בחירה נכונה והגיונית, אני שב ומבקש לאפשר לי להרגיש יהודי גאה בארצו. יום עדיין ירדוף יום; אבל כן ניתן משמעות לאזכור יציאת מצריים; ניתן אפשרות של קדושה לימים נבחרים; ניתן לעצמנו מנוחה; נצא מהקופסה ונכריז על עצמאות תפיסתית⁵⁶, ולא רק עצמאות ביטחונית-כלכלית. בקיצור: ניתן משמעות יום-יומית לרצוננו במדינה יהודית ודמוקרטית.

על כן, אני חוזר, קורא ומבקש: עזור לי להרגיש יהודי בארצי גם מחוץ לביתי, אפשר לי לבחור לקדש את ממד הזמן הציבורי, אפשר לי בחוק לנהל זמן "ישראלי" החל מיסוד עמנו, ולו בצד ובתוספת לניהול זמן "לועזי" ו"יהודי". תן לי את האפשרות להזכיר שבן גוריון הכריז על העצמאות מדינת ישראל ביום 05-02-3262. תן נא את האפשרות החוקית לכתוב תאריך כך:

היום יום שלישי, 27-11-3339⁵⁷.

כציבור הדוגל בדמוקרטיה ייצוגית, הדבר ניתן רק בעזרתך.

⁵⁶ לעומת שאר העולם, אם ירצה להמשיך ללכת בדרכי האפיפיור או לעומת אותם יהודים לעומתיים הבוחרים לקדש את אלילי בבל.

⁵⁷ חשוב לקרוא את הפרק "תיארוך של יציאת מצרים" במסמך "השלמות היסטוריות קטנות" (בתוך תפריט "כמיהה לסיום הגלויות").

התנ"ך כבר נהג ככתוב באתר "כרצוננו ובאחריותנו" זה

ההפטרה של פרשת "תרומה" (מלכים א', פרק ו', פסוק א') כוללת את הפסוק:

"וַיְהִי בְשָׁמוֹנִים שָׁנָה וְאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה לְצֵאת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ-מִצְרָיִם בְּשָׁנָה הָרְבִיעִית בְּחֹדֶשׁ זֶה, הוּא הַחֹדֶשׁ הַשְּׁנִי, לְמַלְךְ שְׁלֹמֹה עַל-יִשְׂרָאֵל; וַיִּבֶן הַבַּיִת, לַה'."

התנ"ך כבר השתמש בשיטה המבוקשת גם לגבי נקודת יחוס של התאריכים ליום יציאת מצריים, גם לגבי כיוון קריאת המספרים מימין לשמאל⁵⁸. מש"ל.

אימוץ לוח השנה הישראלי לא נכון ביום אחד

שינוי כל כך גדול בהרגלים יכול להתבצע בבת אחת, אבל הוא חייב להיטמע בהדרגה. כלומר, השינוי בחקיקה בוודאי יקרה בהצבעה אחת במליאת הכנסת, אולם שכתוב כל ספרי ההיסטוריה הנחוץ בעקבותיה יקח לפחות דור שלם⁵⁹. התאמת כל ספרי החוקים ידרוש כנראה עבודה מואצת של שתי כנסות, במיוחד אם חברי הכנסת ירצו לבצע עדכונים נוספים באותה הזדמנות. כאשר הבאתי את דברי לפני משרד המשפטים ולפני הרב הראשי אב בית הדין הגדול – לו מסוגלות פסיקה בנושא, יחד עם כל אבות בתי הדין בארץ⁶⁰ – הדגשתי שהזמן להחליט דוחק, כי חייבים אנחנו להתחשב באיטיות אימוץ השינוי, גם אם הוא נראה הגיוני ופעוט במהותו. וכך הסברתי:

- יום החקיקה, הוא יום חגיגי אחד בלבד⁶¹... אחרי העבודה בועדות הכנסת על התאמה של "חוק יסוד: ישראל – מדינת הלאום של העם היהודי" ובבתי הדין הרבניים, שעלולה להיתקל בהנגדויות שונות ומשונות מצד כל גורם לעומתי אפשרי⁶².
- לאימוץ השינוי דרוש למעשה דור שלם – 40 שנה. איני חושב שכל תושבי ואזרחי מדינת ישראל יבטאו שוטפת תאריך על פי הלוח הישראלי המוצע בפחות מזמן זה, כי כולנו רגילים ללוחות אחרים⁶³. הוא גם משך הזמן הנדרש לכתיבת כל ספרי ההיסטוריה החדשים וניסוח כל תיקוני החקיקה בכל ספרי החוקים של מדינתנו.
- ציינתי כבר את הצורך להתחשב בחשבים ובמתכנתים של חברות הביטוח, אשר מחשבים חישובים אקטואריים 120 שנה מראש.

סיכום על ידי חישוב קצר: $2200 - (120 + 40) = 15$, כאשר שנת 2200 היא השנה בה האפיפיור צפוי לבצע את התיקון כדי להתאים את הלוח שלו – ושל תקן ISO 8601 העולמי – ללוח היהודי שלנו. כלומר, לכאורה נותרים לנו 15 שנים כדי להחליט להתנהל בהיגיון כרצוננו ובאחריותנו.

⁵⁸ שוב, קראו נא את המאמר "כיוון קריאת מספרים" בתפריט "משאלות לב ישראליות".
⁵⁹ ראו נא את המאמר "ספר ההיסטוריה של התלמידים" בתפריט "משאלות לב ישראליות" ובו דרך אפשרית אחת להתרגל ללוח החדש.

⁶⁰ אין לשכוח שהגדרת הזמן היא תמיד דתית, אך ורק דתית, למגינת לבם של ה"חילונים"! לכן נדרשת עבודה משותפת של בתי הדין הרבניים (סוג של סנהדרין, אם לאמץ את המונח היווני) ושל הכנסת.

⁶¹ הוא גם יום המלכת אלוהי ישראל על מדינתו ובו זמנית תזכורת להמצאת האלף-בית במעמד מתן תורתנו ואיזכור יציאת מצרים בכל פעם שמישהו יציין את התאריך.

⁶² על מנת להתגבר על הלעומתיים, כנראה נדרש משאל-עם אחרי החקיקה בכנסת ופסיקת בית הדין הגדול.

⁶³ שימו נא לב כמה עולים ותיקים – ולא מעט גם מי שנולדו בארץ – עדיין מדברים באחת משפות הגלות, בה שורש משפחתם: כבר נאמר על בני ישראל שאנחנו "עם קשה עורף"....

במילים אחרות, אם לא נצליח לאמץ את לוח השנה הישראלי במהלך שתי הכנסות הבאות, נאחר את המועד לביצוע התיקון בצורה נכונה, שלמה ונוחה.

הבעת סליחה

אני מקווה מכל ליבי, שלא סיכנתי את מדינת ישראל כאשר הצעתי את שהצעתי במאמר זה. אני מאמין באלוהי ישראל שר ההיסטוריה, ואיני יכול לחשוב מה יכולות להיות תוצאות אי-האימוץ של התיקון הנדרש, כאשר הוזהרנו בעוד מועד.

האמת? אני חושש.

הערה ראשונה: אציין, שהמפקח על הבנקים דאז כבר הסכים לבקשתי זו לפני כעשרים שנה לאור טיעוני אלה. אכן כך אני באמת רושם על המחאות הבנק ועל החוזים בחתימתי (המפקח הציע שארשום בנוסף את התאריך "הלועזי" למען פקידים בורים בהיסטוריה, ואני נוהג לפי עצתו וכותב "תאריך ישראלי" למעלה ותחתיו "תאריך נוצרי" למטה גם יחד).

הערה שנייה: בקשתי זו הועברה לוועדה לניסוח וחקיקה של הכנסת ומשרד המשפטים על ידי שרת המשפטים דאז איילת שקד, אלא ששם היא כנראה מונחת ללא תזוזה בתחתית ערמת ההצעות "לעתיד לבוא" או "לדיון ביום בו ממש לא יהיה לנו שום דבר אחר לעשות".

הערה שלישית: נשיא המדינה, מר יצחק הרצוג, האיר את עיניי לצורך לתקן הרבה מאוד חוקים בעקבות הבחירה לאמץ לוח השנה הישראלי וחשש שיידרשו מאמץ גדול וזמן רב לכך. הוא צדק, אלא שאיני רואה חיוב להירטע בשל כך; אני רואה בכך הזדמנות נפלאה לתקן לטובה את העיוותים שהתגלו עם החלוף הזמן, סוג של טיפול תקופתי ומתן אפשרות לפשט ולהקל. אוסיף שכמובן יהיה צורך גם לעדכן את ספרי הלימוד.

הערה רביעית: מצ"ב (בעמוד הבא) צילום חלקי של תשובת משרד החינוך בנושא, אשר מדגיש עד כמה תגובתך חשובה. רצוי לדלג על הלגלוג של סעיף ג' ולהתרכז בסעיף ד' בתשובה, שנשלחה אלי כבר בשנת 2011 לנוצרים, כי פקידי מנגנוני הממשלה מעדיפים "להיות ככל העמים" – כלומר, לאמץ את הזמן והגזענות הנוצריים, כי כנראה לדעתם כך, כדי לבחור לא להיות עצמנו נדרשים פחות מאמץ ופחות אחריות. החותם נתן בסעיף זה פירוש חדש לביטוי "עם סגולה"...

מדינת ישראל
משרד החינוך
 מינהל כח-אדם בהוראה, תאום ובקרה
 האגף לשיפור מעמד המורה

ג. ריבוי התאריכים כפי שכתבת במכתבך אינו מיייל אלא אף מתיש ומבלבל, הרי איך מצפה שכל ילד יחפש 6 תאריכים עד שיכתוב את מכתבו. אולי זהו מחסום לכתיבת המכתב.

ד. אי שמוש בחודש הנוצרי – ומעבר רק ללוח העברי - אנו חיים במדינה שהיא חלק מהעולם הגלובלי ולא נוכל להינתק משאר העולם. רק בטענה שאנו גאים בלוח השנה היחודי. (אולי זו שאיפה לאחרית הימים).
 אך כל עוד מרבית האזרחים בישראל משתמשים בלוח הלועזי, אין אנו יכולים להתבודד במערכת החינוך, בית הספר משקף בבואה של כלל האוכלוסייה במדינת ישראל והוא אמור לתקן ולגדל דור של אזרחים טובים, קשורים למציאות ולעולם הרחב, ממילא הילדים מקושרים היטיב לעולם ע"י האינטרנט ולא נוכל לטמון ראשו בחול.

תודה על הערותיך. ולואי ויהיו אלה הבעיות הקשות של עם ישראל שידון בהם במקום לעסוק בנושאים קיומיים.

ב ב ר כ ה

 ד"ר מיכאל כחן
 מנהל האגף
 וסגן מנהל המינהל

העתק:
 לשכת השר החינוך
 W\IN\WORD\1:מיקסאל 2011\2011מברהם מרחי.docx

* משרד החינוך • ירושלים 91911 • טל': 02-5604705/6 • מקסי': 02-5604709 *

קריאה לפעולה ושאלון משאל-עם בנושא לוח השנה

אם דברי נראים לך, וגם אם לאו, כאזרח (או אזרחית) וריבון במדינתך שברצונך להשפיע, טוב לענות לשאלון משאל-העם הלא רשמי להלן. לשם כך, נא להעתיק את השאלות, למחוק את התשובות המיותרות ובכך לסמן את תשובתך האישית ואז לשלוח כקובץ word קטן לכתובת הדוא"ל kirtsonenu@walla.co.il לשם חישוב סטטיסטי.

השאלות מבקשות להתייחס למדינת ישראל של חלומותיך ותקוותיך, ממש לא של אילוצים או של מציאות! רצוי לענות לפי רצונך לתיקון העתיד, ללא התחשבות בעמדה מפלגתית או דתית, או בהשפעת כלי תקשורת או כל מי שמנסים להשפיע עליך.

שאלון משאל-עם 11

11-1	במדינתנו היהודית, האם להפסיק להשתמש בשמות החודשים של רומה?	כן	לא	דלג
11-2	במדינתנו היהודית, האם להפסיק להשתמש בשמות החודשים של בבל?	כן	לא	דלג
11-3	האם נכון להפסיק להשתמש באותיות כדי לציין מספרים?	כן	לא	דלג
11-4	האם להשתמש בלוח שנה "ישראלי" בכל המסמכים בתוך מדינת ישראל, כולל בעיתונים?	כן	לא	דלג
11-5	האם להשתמש בלוח שנה "ישראלי" בכל אזכור תאריך בשידורי רדיו וטלוויזיה?	כן	לא	דלג

11-6	האם צריך לתקן את כל ספרי ההיסטוריה בהתאם לתאריכים "ישראליים"?	כן	לא	דלג
11-7	האם צריך להתאים את כל חוקי מדינת ישראל ללוח השנה "הישראלי"?	כן	לא	דלג
11-8	האם לבטל את "החופש הגדול" של יולי-אוגוסט ברגע אימוץ לוח שנה "ישראלי"?	כן	לא	דלג
11-9	האם לקבוע שני חציי שנה ללימודים בכל מוסדות החינוך, מופרדים בכחודש חופש מלימודים?	כן	לא	דלג
11-10	האם נכון לקבוע חופש מלימודים בין ערב פסח לבין יום העצמאות, כולל?	כן	לא	דלג
11-11	האם נכון לקבוע חופש מלימודים בין ערב חג התרועה לבין שמיני עצרת, כולל?	כן	לא	דלג
11-12	האם להתחיל את מניין השנים של מדינת ישראל החל מיום "ראש ראשי החודשים" (תזכורת זריזה: טבת תשפ"ו הופך לחודש 10-3340)	כן	לא	דלג
11-13	האם נכון לדרוש משאל-עם רשמי בנושא אימוץ לוח שנה "ישראלי" והשלכותיו?	כן	לא	דלג

שמי: ..... , אזרח/ית וריבון, גר/ה בישוב או בשכונה.....